

МЕЂУРАТНА КЊИЖЕВНОСТ

ТРАЈАЊЕ

- 1918-1939
- 1902-1939

УСЛОВЉЕНОСТ

- 1. Први светски рат
- 2. Појава Октобарске револуције
- 3. Оштра подељеност у друштву

ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

- 1. Није јединствен покрет
- 2. Подразумева разна струјања и многе ИЗМЕ
- 3. Незадовољство постојећим животом и велика потреба интелектуалаца и стваралаца за радикалним променама у уметности
- 4. Уметност овог раздобља изражава стрепњу, апсурд, побуну и непристајање нове генерације на постојеће стање.

ПРЕДСТАВНИЦИ

СЛИКАРСТВО

- Матис
- Брак
- Пикасо
- Кандински
- Салвадор Дали

СВЕТСКА КЊИЖЕВНОСТ

- Бертолд Брехт
- Ернест Хемингвеј
- Вилијам Фокнер
- Томас Вулф
- Вирџинија Вулф
- Франц Кафка
- Херман Хесе
- Томас Ман
- Гијом Аполинер
- Андре Бретон
- Луј Арагон
- Михаил Шолохов
- Борис Пастернак
- Владимир Мајаковски
- Осип Мандељштајн
- Сергеј Јесењин
- Лорка

ЕКСПРЕСИОНИЗАМ

- Негација импресионизма
- Презир према велеградском животу
- Презир прелази у очај и крик, јер је све несносно и одвратно
- Осећање изгубљености, безизлаза и беде живота
- Бежање у космичке даљине, склониште за машту и фантазију, спокој и чистоту

- Истиче се унутрашњи свет човека – разочарења и трауме, силовита осећања и екстаза (занос душе), жудња за потпуним растварањем у бесконачности свемира, тежња за вечношћу
- Љубав према човеку, више према маси

- Експресионисте мучи:
 - Зебња, страх и незнађе
 - Немири и побуна у бићу
 - Умор, нестајање и смрт
 - Рат и безнадежност која прераста у крик и вапај заточеника, слом идеала и потпуни дефетизам
 - Антиратна расположења

- Ритам реченице је динамичан и силовит
- Смрт епске мирноће
- Слободан стих
- Ритам је условљен степеном узбуђења
- Бојом и светлошћу се дочаравају унутрашња стања
- Присуство персонификације, синестезије (мешање чулних представа) – оно што је специфично за једно чуло, приписује се другом чулу

ПРЕДСТАВНИЦИ ЕВРОПСКОГ ЕКСПРЕСИОНИЗМА

- Франц Кафка
- Бертолд Брехт
- Георг Тракл

КУБИЗАМ

- Јавља се прво у сликарству
- Раскид са имитативним представљањем предмета
- Потреба изражавања суштине предмета
- Руше устаљене форме
- Бришу интерпункцију, ослобађају стих
- Симултано приказивање и повезивање догађаја, мисли и осећања, без обзира на време и место збивања

ПРЕДСТАВНИЦИ КУБИЗМА

- Сликарство:
 - Сезан, Брак, Пикасо
- Књижевност:
 - Блез Сандрар, Жан Кокто, Гијом Аполинер (теоретичар кубизма)

ДАДАИЗАМ

- Нихилистичка и анархистичка побуна интелектуалаца усмерена против грађанских интелектуалаца, сликара и писаца
- Јавља се у Цириху
- Преноси се у Париз, Берлин, Њујорк
- "Све што је бесмисленије, то је боље" – Тристан Цар
- Отпор рационалним конвенцијама у уметности
- Асоцијације без смисла
- Циљ је да се публика шокира и разјари, збуни

ФУТУРИЗАМ

- Окренути будућности и визијама које она доноси
- Звук машине и авиона
- Брзина је красота света
- Негација и рушење свега што је прошло и што би могло бити традиција и наслеђе
- Култ машине
- Величање побуне против постојећег
- Величање рата као хигијене света

- Шамар и удар песницом свему што је малограђанско и учмало
- Поезија је неслућеног темперамента и динамике, под којом се мисли на жар и енергију певања
- Употребљавају се неологизми (новостворене речи)
- Руше се стари облици стиха и користе непоетске речи, па и вулгаризми
- Много је речи са ономатопејском функцијом – обележавају крикове, шумове, хук мотора и буку радионица

ФУТУРИЗАМ У РУСИЈИ

- Слави се револуција и борба против буржоазије
- Слави се будући, праведнији живот о коме се сања
- Предмет певања постаје социјална бунтовност и снага пролетеријата (излазак на улице, заставе, покличи, маршеви)
- Уметност се сасвим ставља у функцију живота, постаје израз времена, збивања и политичких кретања

- Згражавање над свим што је малограђанско и буржоаско
- Стих се ломи и степенасто обликује
- Језик је политички обојен, присутни су неологизми

ПРЕДСТАВНИЦИ

- Италија : Филипо Томазо Маринети
- Русија: Владимир Мајаковски, Саверјанин и Хљебников

НАДРЕАЛИЗАМ

- Јавља се у Паризу
- Покрет бунта и негације свега
- Настао из дадизма, Фројдове анализе и оштрих друштвених противуречности у годинама када се јавља
- Покрећу га француски интелектуалци и млади ствараоци окупљени око часописа Литература (1919-1924)

- Корени надреализма су у писцима и делима ранијих периода: минорни и црни романи у којима се пише о ноћним мистеријама, магији, фантомима, страстима, лудилу и пустоловинама; о надреалним и морбидним сликама, пуним неочекиване фантазије.
- Као значајне претходнике сматрали су Бодлера и Рембоа

- Залажу се за одсуство логике, разума и редоследа у стварању
- Залажу се за укидање граница између свесног и несвесног, физичког и психичког, спољног и унутарњег
- Залажу се за чист аутоматизам, за изостављање интерпункције
- Стварају неочекиване слике, изненађујуће, немотивисане, нелогичне
- Те слике израњају из подсвести, које нису тражене

– Исповести и кошмари лудака постају предмет интересовања надреалиста

ПРЕДСТАВНИЦИ НАДРЕАЛИЗМА

- Андре Бретон, Гијом Аполинер, Луј Арагон, Пол Елијар.
- Салвадор Дали је представник у сликарству.